

GREC 2014 - THE FOUNTAINHEAD (LA DEU)

SELECCIÓN DE LAS NOTICIAS DE SU INTERÉS

 **Ajuntament
de Barcelona**
Institut de Cultura

QUÈ PASSA AMB... Ivo Van Hove

Ell i el Toneelgroep Amsterdam ens van deixar bocabadats l'any passat amb les *Tragèdies romanes* de Shakespeare i ara aspiren a fer el mateix amb *The fountainhead*, una obra que acaba d'estrenar a Holanda i que ens posa davant tres arquitectes dels anys 20.

Amb Shakespeare va dir que mirava de descodificar el poder. *The fountainhead* no va sobre el poder, encara que hi tingui a veure. Es pregunta: ¿hauríem de ser idealistes? Quines són les conseqüències de fer-ho?

¿Hi ha altres antagonismes? Individualisme contra socialisme. Amy Rand, la novel·lista que va escriure la història, s'hi va oposar, no creia en el compromís.

Venc l'individualisme.

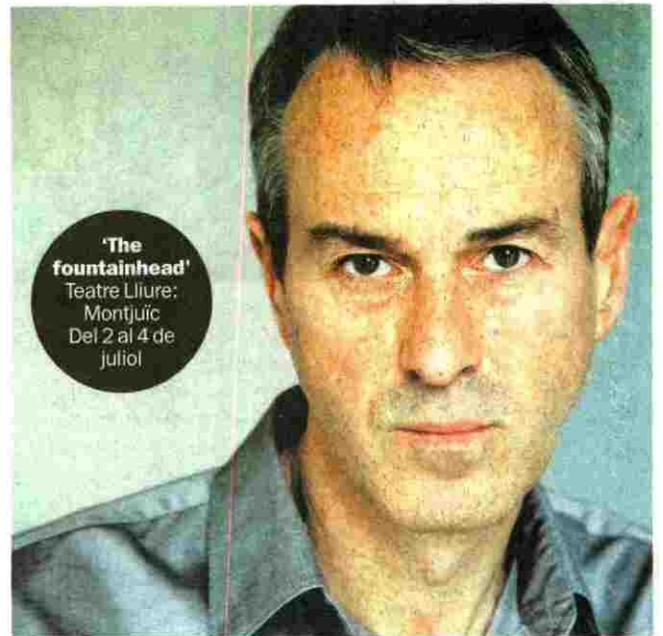
L'individualisme és una forma extrema de liberalisme. I ara mateix, a Europa, crec que és molt important anar al teatre i pensar-hi. Hi ha molta gent que està votant això.

¿Creu, doncs, que l'artista s'ha de comprometre?

És el meu dilema: l'artista sempre ha de donar el millor de si mateix, a partir dels seus ideals. Si això ho fa un polític, és molt perillós, perquè la societat ha de viure unida. L'artista hauria d'estar compromès.

Què significa per a vostè la paraula 'integritat'?

No fer les coses per plaure la gent. El teatre no ha de plaure el públic, sinó irritar-lo, tocar-li el cor. -A. Gomila

'The fountainhead'
Teatre Lliure:
Montjuïc
Del 2 al 4 de juliol

Així es construeix l'arquitectura de l'ideal

EL GRAN IVO VAN HOVE TORNA AL FESTIVAL GREC DE BARCELONA PER OFERIR-NOS LA SEVA VISIÓ D'UNA DE LES NOVEL·LES MÉS INFLUENTS I DISCUTIDES DE LA LITERATURA DEL SEGLE XX

RAMON OLIVER

Deia l'escriptora i pensadora Ayn Rand que només existeix una forma de depravació humana, i que aquesta consisteix en la manca de metes. Cal afegir-hi, en qualsevol cas, que per a Rand existia una altra forma de depravació tan o més greu que la que feia constar a l'esmentada frase: la depravació del pensament col·lectiu que intenta imposar-se per tots els mitjans a la realització individual. Dit amb paraules textuais, Rand pensava que, quan el bé comú d'una societat és considerat com a superior al bé individual dels seus integrants, això significa simplement que el bé d'algunes persones s'ha acabat imposant al bé de les altres, i que aquestes últimes han entrat a formar part de l'estatus d'animals que cal sacrificar. Dit això, no és estrany que Rand fes de la lluita per assolir els propis ideals i de la defensa d'aquests ideals enfront de la pressió d'una societat que busca la uniformitat els dos vectors centrals d'una obra que va assolir les seves més altes cotes de popularitat arran de la novel·la filosòfica de ciència-ficció *La rebel·lió d'Atlas* i, especialment, amb la més romàntica però no menys ideològicament combativa *La deu*, l'obra que, l'any 1943, va fer de Rand una autèntica celebritat. I això que, abans d'arribar a les llibreries,

'The fountainhead' promet ser un dels èxits del Grec. FOTO: J. VERSWEYVELD

el text havia estat rebutjat per a fins a dotze editorials. Fins que va arribar el jove editor Archibald Ogden i va etzibar als seus caps de l'editorial Bobbs-Merrill una frase destinada a fer-se després molt cèlebre, i ben representativa de la fidelitat a un mateix que preconitzava Rand: "Si aquest no és el vostre llibre, jo tampoc puc

ser el vostre editor". No cal ni dir que els caps li van fer cas i que mai es van penedir d'haver-ho fet.

Visca l'egoisme!

Per entendre ben bé les idees a partir de les quals Rand va acabar construint tot un sistema filosòfic al qual va posar el nom d'objectivisme, i que reivindicava sense complexos els components egoistes de la personalitat humana com a font del pensament creatiu, cal entendre alhora els seus orígens biogràfics. Nascuda l'any 1905, Rand era la filla d'una família burgesa jueva

que va haver de fugir de la Rússia soviètica comes ajudeu-me.

No és gens estrany, doncs, que la seva figura fos ràpidament adoptada pel més radical capitalisme nord-americà amb arrels lliberals i que l'esquerra la rebutgés sense contemplacions, malgrat que les seves idees (avui en dia, novament molt reivindicades des de determinats sectors de la intel·lectualitat del seu país d'adopció gens sospitosos de simpatitzar amb el Tea Party) revesteixen una complexitat que no admet el reduccionisme fàcil.

I això sembla haver-ho entès molt bé la companyia holandesa Toneelgroep Amsterdam; la mateixa que va firmar el millor espectacle del Grec 2013, aquelles shakespearianes *Tragèdies romanes* que ens van deixar completament enlluernats.

A la manera de Lloyd Wright

No és cap secret que, quan Rand es va posar a escriure la seva novel·la -i, si heu vist la notable adaptació cinematogràfica filmada per King Vidor el 1949 i interpretada per Gary Cooper, resulta evident-, ho va fer prenent com a model aquest llegendari arquitecte que havia tingut la gosadia de desafiar les normes arquitectòniques al gust de la majoria. I recordeu el paral·lelisme entre els plànols del fictici i idealista fins al moll de l'os arquitecte Howard Roark i l'autèntic Lloyd Wright. Per cert, tant els seus edificis com els d'altres grans creadors o la música que va revolucionar el segle XX són ben presents en el puzzle audiovisual que ens proposa aquest espectacle.

THE FOUNTAINHEAD

D'AYN RAND. ADAPTACIÓ: KOEN TACHELET. DIR.: IVO VAN HOVE. CIA. TONEELGROEP AMSTERDAM. INT.: TAMAR VAN DEN DOP, AUS GREIDANUS JR., ROBERT DE HOOG, HANS KESTING, FRIEDA PITTOORS. HORARI: DEL 2 AL 4/7. LLOC: TEATRE LLIURE MONTJUÏC. PG. SANTA MADRONA, 40. METRO: POBLE SEC (L3). TEL.: 932 892 770. PREU: 32€. HORARI: 20.30H.

**LA
TRIA
DEL
PLAY**

'M.U.R.S'

CASTELL DE MONTJUÏC (BCN)

L'obertura popular del Grec té com a protagonistes La Fura dels Baus, en el seu 20è aniversari, i especialment el públic. Un *smartshow* en què tothom s'haurà d'arremangar.

→ Del 30 de juny al 5 de juliol

'WONDERLAND'

TEATRE GREC (BCN)

La companyia de dansa contemporània novaïorquesa Gallim Dance Company servirà la inauguració oficial del festival amb una recerca sobre la identitat i una exhortació a no comportar-nos com a part d'un ramat.

→ 1 i 2 de juliol

'VELLS TEMPS'

SALA BECKETT (BCN)

Sergi Belbel dirigeix aquesta obra de Harold Pinter que posa de manifest la fragilitat de la memòria i les relacions humanes. Sílvia Bel, Carles Martínez i Míriam Alamany teixeixen un triangle inquietant.

→ Del 2 al 27 de juliol

DAVID RUJAND

'THE FOUNTAINHEAD'

TEATRE LLIURE DE MONTJUÏC (BCN)

Les *Tragèdies romanes* del Toneelgroep Amsterdam van ser un dels èxits del Grec de l'any passat. Enguany tornen amb l'adaptació d'una novel·la d'Ayn Rand sobre la tensió entre individu i col·lectivitat.

→ Del 2 al 4 de juliol

L'ANTIC TEATRE AL GREC

ANTIC TEATRE (BCN)

L'Antic Teatre és un incombustible espai per a l'experimentació escènica a Barcelona. El suport del Grec permet ara donar més visibilitat a la seva tasca, amb un minicicle que inclou cinc espectacles.

→ Del 3 al 25 de juliol

TEATRE

10 imperdibles del Grec

Mòbils carregats. Comença el Grec. La Fura dels Baus inaugurarà dilluns el festival d'estiu de Barcelona amb 79 espectacles per a 31 nits. Subratllem els imprescindibles

LAURA SERRA

5 muntatges que fan temporada

● Vells temps

Sergi Belbel agafa per les banyes el seu primer text de Harold Pinter. *Vells temps* és una de les obres troncales de la maduresa del dramaturg anglès, una peça de cambra en què explora el territori de la memòria, i des d'aquí els vèrtexs de l'amor, l'amistat, els records, les frustracions... "És una història *to take away* -diu el director-. L'espectador se l'ha d'endur a casa i intentar encaixar les peces del puzzle". L'argument parla d'una parella (Carles Martínez i Míriam Alamany) que es troba una amiga de fa vint anys (Silvia Bel). En la conversa, rememoren el passat, però l'espectador no sap "si és veritat o un invent, si és real o no", apunta el director. Belbel compara l'obra amb la paradoxa del gat de Schrödinger: hi ha el 50% de possibilitats que estigui viu o mort. L'ambigüitat és la clau: "Diu una cosa mentre en el fons, realment, passen altres coses", explica Bel. "Si vols ser més lògic del compte, tens la batalla perduda", avisa Martínez. SALA BECKETT, DEL 2 AL 27 DE JULIOL

● Merda d'artista

El 1961 l'artista conceptual Piero Manzoni va depositar una bomba de rellotgeria al món de l'art: va decidir criticar els dubtosos criteris del mercat posant a la venda 90 llaunes etiquetades com a "Merda d'Artista". El debat que plantejava era clar: qui decideix què és art?, qui hi posa preu?, qui ho compra? Contra tot pronòstic, la merda es va convertir en or: les seves llaunes encara es venen per 100.000 euros. La companyia que va aterrar al panorama escènic amb l'èxit musical *Pegados* fa més de quatre anys (una obra que continua en cartell) torna amb una producció de més envergadura, malgrat el to lleuger i l'humor escatològic -"La caca ha fet gràcia sempre", diu l'autor, Ferran González-. L'aroma de la Itàlia *retro* dels 60, entre el jazz, el pop i el Broadway clàssic, decora la vida de Piero Manzoni i el seu entorn (cinc actors i dos músics). TEATRE POLIORAMA, DEL 2 AL 27 DE JULIOL

● L'eclipsi

Nenes que juguen a handbol amb

calaveres, monges estrelles de cabaret i decapitats que no paren de cantar. *L'eclipsi* és una tragicomèdia musical esbojarrada -ideada pel dramaturg Paco Zarzoso- sobre el casament de dues lesbianes a les quals el pare d'una d'elles vol donar esperma per tenir descendents. És una òpera "d'una modernitat i un llenguatge contemporanis absolutament radicals", afirma el director, Xavier Albertí, que fa tàndem amb el compositor Alberto García Demestres. Dos actors (Mercè Sampietro i Pere Ponce) i set cantants (Antoni Comas, Anna Alàs, Claudia Schneider, Maria Hinojosa) protagonitzen un muntatge surrealista, entre el món dels vius i el dels morts, on fins i tot apareix la mòmia de Lenin per cridar a la revolució. TEATRE NACIONAL, DEL 2 AL 13 DE JULIOL

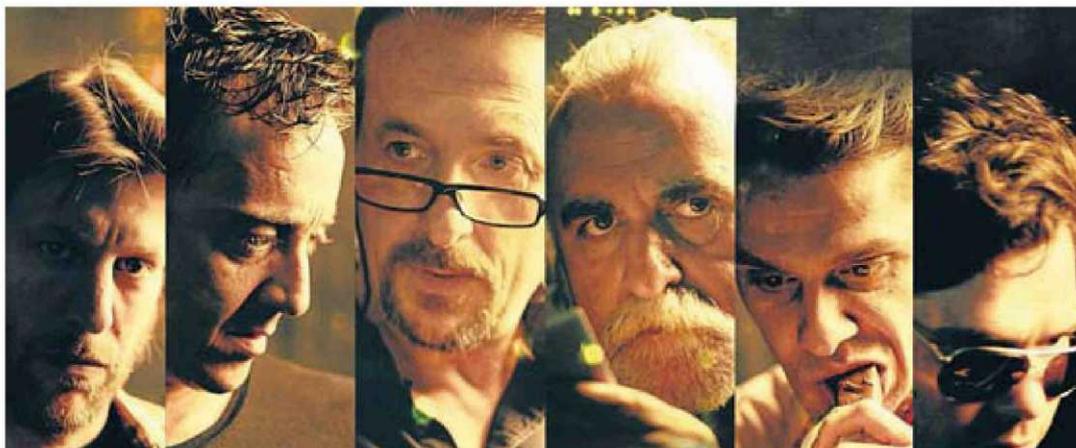
● La partida

Homes, cartes i cigarrets podria ser el títol d'aquesta peça que adapta *Dealer's choice*, de Patrick Marber. Julio Manrique dirigeix una comèdia amarga sobre sis homes (Ra-

mon Madaula, Andrew Tarbet, Joan Carreras, Marc Rodríguez, Oriol Vila i Andreu Benito) que necessiten canviar alguna cosa de les seves vides i comprometre's amb una mena de somni. De moment, ho fan al voltant d'un tapet els diumenges al vespre. El pòquer és "el símbol de les il·lusions i les esperances d'aquests homes" que no han trobat el seu lloc al món, "encara que el busquen", diu Madaula. TEATRE ROMEA, DEL 2 DE JULIOL AL 3 D'AGOST

● I Congrès Femení de Supervivències

L'espectacle que curiosament s'assembla menys a la resta dels que fan temporada al Grec és el *I Congrès Femení de Supervivències*: humor de monologuista sense pal·liatius. Reichel Delgado dirigeix Silvia Abril, Anna Bertran, Mireia Portas i Carolina Noriegas en un muntatge d'El Terrat en què les ponents analitzen la vida quotidiana de les dones i els donen instruccions per saber-la suportar amb dignitat. TEATRE BARTS, DEL 2 AL 13 DE JULIOL

5 internacionals que no tornaran

● 'The fountainhead' (La deu)

Després de deixar estabornit el públic -en el sentit positiu- amb cinc hores magistrals de *Tragèdies romanes*, la Toneelgroep d'Amsterdam torna al festival amb l'adaptació de *La deu*, una de les cites ineludibles del Grec. Drama romàntic i filosòfic, el *bestseller* d'Ayn Rand narra la història d'un arquitecte innovador, individualista i insubornable, i dels personatges que l'envolten. "L'espectacle és una instal·lació febril", afirma Ramon Simó. Quatre hores en holandès. TEATRE LLUIRE, DEL 2 AL 4 DE JULIOL

● Tauerbach

Celebrada en l'estrena anglesa com el "poder de la dansa en la seva forma més gloriosa", *Tauerbach* suposa el

retorn d'Alain Platel a la dansa embastada amb Les Ballets C de la B. El personatge central s'inspira en una dona que viu en un advocador. Cinc ballarins habiten el món apocalíptic. TEATRE LLUIRE, DEL 11 AL 13 DE JULIOL

● Ubu Roi

Què farà la branca francesa de la companyia Cheek by Jowl amb la famosa obra d'Alfred Jarry? Després d'haver dut a escena l'*Andròmaca* de Racine, Declan Donnellan transporta l'acció d'*Ubu Roi* a un menjador de mobles blancs de disseny en un sopar en el qual els amfitrions es transmuten en reis tirans. Donnellan, pervers i divertit, torna a reinventar un clàssic. TEATRE LLUIRE, DEL 17 AL 20 DE JULIOL

● Vader (Pare)

El 2012 van hipnotitzar el públic amb un espectacle de teatre-dansa atmosfèric inspirat en el cinema que arrossegava la imaginació al més enllà. Ara hi representaran l'inici del seu tríptic sobre pares, mares i fills, una obra que entra en la ment d'un vell en una residència i mostra les fantasies que hi ha guardat. MERCAT DE LES FLORS, DEL 16 AL 18 DE JULIOL

● Beyond

La companyia australiana Circa va obrir el Grec 2013 amb un espectacle de dansa i acrobàcia. Tornen amb un espectacle que conjuga la tècnica, la plàstica i la capacitat d'emocionar. MERCAT DE LES FLORS, DEL 23 AL 26 DE JULIOL

AGENDA

Si voleu publicar una activitat en aquesta pàgina o a l'agenda digital de La Vanguardia, entreu i creeu el vostre compte a: www.lavanguardia.com/agenda

Barcelona ciutat

Rock Paper Pixel. Comunicació sobre Disseny. La segona edició del *Rock Paper Pixel*, se centra en aquesta ocasió en *El present*.

Disseny Hub Barcelona. Pl. de les Glòries Catalanes, 37-38 (de 10 a 19 h).

De l'objet à l'espace (De l'objecte a l'espai). Conferència del dissenyador Eugeni Quintlet.

Elisava Escola Superior de Disseny. Rambla, 30-32 (17 hores).

Música de banda. La banda de Stamford presenta a Catalunya una cinquantena de joves músics amb un repertori atractiu i lleuger.

Museu Marítim de Barcelona - Drassanes Reials. Avinguda de les Drassanes, s/n (18 hores). Gratuït.

Mostra Turisme Juvenil: 10 propostes ecoturístiques per descobrir Catalunya. Mostra per conèixer aquests espais mitjançant una modalitat respectuosa amb l'entorn.

Punt d'Informació Juvenil Sarrà - Sant Gervasi. Brusi, 61 (18 hores).

Bufoçanyes. Taller sobre l'instrument protagonista de *La flauta màgica*, de Mozart.

Centre cívic Pere Pruna. Ganduxer, 130 (18 hores). Gratuït.

Cómo empezar a escribir literatura... y algo más. Sessió oberta per introduir-se en el món de l'escriptura.

Laboratori de Escritura. Joan Blanques, 12 (19 hores).

True story of love, life, death and sometimes revolution. Projectió d'aquest documental en el qual dones sirianes parlen de l'amor, la vida, la mort i la revolució. Debat posterior amb el director, Nidal Hassan.

Institut Europeu de la Mediterrània (IEMed). Girona, 20 (19 hores).

Recordar el olvido. Presentació d'aquest llibre de contes de Rosa Montiel.

Sala Àmbit Cultural El Corte Inglés de Portal de l'Àngel (19 hores).

Música per a cinema mut. Projectió de la pel·lícula *L'home amb una cà-*

'THE FOUNTAINHEAD (LA DEU)'
Teatre Lliure de Montjuïc
Del 2 al 4 de juliol
grec.bcn.cat

■ Els grans triomfadors del Grec passat repeteixen. El Toneelgroep d'Amsterdam torna avui al teatre Lliure amb *'The fountainhead' (La deu)* una adaptació de la famosa novel·la de l'escriptora i ideòloga dels Estats Units i d'origen rus Ayn Rand, mentora d'Alan Greenspan, que oposa frontalment art i mercat, individu i societat.

Un iceberg sota el brollador

Volien posar-la en escena des de feia set anys, però Brad Pitt en tenia els drets perquè Angelina Jolie va estar a punt de protagonitzar una altra obra de la mateixa autora i ideòloga. Per sort, van allibe-

necessitat de solidaritat social.

I avui, encara calenta, *The fountainhead* arriba al festival Grec abans d'anar al d'Avinyó. Fins divendres es podrà veure al teatre Lliure en holandès subtítolada en català l'adaptació que ha fet Ivo van Hove de

sota el que es veu en escena.

Unes idees que, així sí, Van Hove ha volgut mostrar de manera més equilibrada que Ayn Rand, que ho va apostar tot per l'arquitecte idealista i ultra-individualista. Van Hove vol que es vegi la lluita i l'especta-

ARXIU

Una escena de *The fountainhead (La deu)*, que avui arriba al Lliure

rar els drets i finalment el Toneelgroep d'Amsterdam -la companyia que va triomfar al Grec de l'any passat amb *Tragèdies romanes-* va poder estrenar fa uns dies al seu país *The fountainhead (La deu)*, la famosa novel·la d'Ayn Rand que enfronta un arquitecte idealista amb un altre que accepta els dictats del mercat, i que oposa també l'individualisme extrem amb la

novel·la: 750 pàgines que en teatre han quedat en quatre hores. Menys era impossible.

Van Hove explica passat amb *Tragèdies romanes-* va poder estrenar fa uns dies al seu país *The fountainhead (La deu)*, la famosa novel·la d'Ayn Rand que enfronta un arquitecte idealista amb un altre que accepta els dictats del mercat, i que oposa també l'individualisme extrem amb la

novel·la: 750 pàgines que en teatre han quedat en quatre hores. Menys era impossible. Van Hove explica passat amb *Tragèdies romanes-* va poder estrenar fa uns dies al seu país *The fountainhead (La deu)*, la famosa novel·la d'Ayn Rand que enfronta un arquitecte idealista amb un altre que accepta els dictats del mercat, i que oposa també l'individualisme extrem amb la

mera, de Dziga Vertov (1929), i música en directe interpretada per Anna Franceschi (veu i piano) i Max Villavecchia (piano, arranjaments). Centre cívic Urgell. Comte d'Urgell, 145-147 (19 hores). Gratuït.

L'ombra de Pinotxo. Estrena d'aquesta obra de Néstor Navarro-La Puntual. Pinotxo s'ha fet gran i és titellaire com son pare. Des del seu taller de marionetes explica la seva veritable història. 9 euros.

La Puntual. Allada Vermell, 15 (de dimecres a dissabte, 19 hores, diumenges, 18 hores).

Com si fos ahir. Presentació d'aquest llibre de Teresa Muñoz a càrrec del periodista David Escamilla, que conversarà amb l'autora.

La Casa del Llibre. Passeig de Gràcia, 62 (19.30 hores).

From Nothing, Something. Preestrena d'aquest documental amb presentació i debat amb Henrique Gherzi, en el marc del cicle *Disseny i Cinema del FADfest*. 3 euros.

Filmoteca de Catalunya. Plaça Salvador Seguí, 1-9 (19.30 hores).

Pagar per viure. Projectió d'aquest documental al voltant de la privatització de la sanitat pública elaborat per Sicom, Solidaritat i Comunicació.

Casa Orlandai. Jaume Piquet, 23 (19.30 hores).

Cor del Glenalmond College. Aquest conjunt coral escocès actua conjuntament amb el trio de gaiters The Pipers. Gratuït.

Centre cívic Pere Pruna. Ganduxer, 130 (20 hores).

Visites nocturnes amb degustació 1714. Tres tipus de visites nocturnes amb degustació 1714.

El Born Centre Cultural. Plaça Comercial, 12 (fins el 28 d'agost, dimecres i dijous, 21 hores). 10 euros.

Recital de Lied alemany. El baríton Christoph von Weitzel i el pianista Ulrich Pakusch interpreten Lied alemany. Gratuït.

Sala Llevant - Biblioteca de Catalunya. Hospital, 56 (22 hores).

TEATRE

“Sóc un director amoral”

Ivo van Hove torna amb ‘La deu’ després de la impactant ‘Tragèdies romanes’

LAURA SERRA
BARCELONA

El germen de l'adaptació de *The Fountainhead* (*La deu*), el nou espectacle que el director Ivo van Hove i la Toneelgroep d'Amsterdam estrenen aquesta nit en una de les cites majúscules del Grec, es troba precisament en les *Tragèdies romanes* que van enlluernar el públic català l'any passat. L'assistent de Van Hove li va regalar el *bestseller* del 1943 d'Ayn Rand, de 750 pàgines, i li va fer una dedicatòria: “L'has de llegir ara”. Ell es pensava que se n'atiparia aviat, perquè la novel·la no és el seu fort, i va succeir el contrari.

“Ho vaig llegir com un nen, sense saber-ne res, i immediatament me'n vaig enamorar i vaig pensar que podia ser una obra”. Però els drets del llibre estaven bloquejats. Des del 2008 va estar sol·licitant-los cada tres mesos. Després va descobrir que Angelina Jolie tenia entre mans l'adaptació de l'altra gran novel·la de Rand, *Atlas Shrugged*, i que Brad Pitt pretenia fer *The Fountainhead* amb Oliver Stone. El fracàs de la primera va fer que alliberessin els drets de la segona fa dos anys, quan Van Hove es va posar a treballar.

Una guerra d'idees

The Fountainhead és una altra gran producció de la Toneelgroep. No només per les quatre hores d'espectacle, ni per l'escenografia d'un *atelier* amb pantalles on es projecten dissenys d'edificis, ni per la música en directe, ni pels deu actors que hi actuen, sinó sobretot per la magnitud, universalitat i oportunisme de les idees que exposa. Al Teatre Lliure, d'avui a divendres, hi faran les primeres funcions fora d'Holanda, just abans d'anar a Avinyó.

Situada als fascinants anys vint, una època en què emergeix la modernitat i que va “aportar una nova

El director Ivo van Hove cita les pel·lícules de Robert Altman per explicar les històries paral·leles que giren al voltant de Howard Roark a *La deu*. JAN VERSWEYVELD

visió en l'estètica i en la manera com vivim”, diu Van Hove, *The Fountainhead* contraposa les visions de dos arquitectes joves amb talent: la de l'idealista Howard Roark (Ramsay Nasr), que creu que un edifici no ha de complaure per la bellesa exterior sinó per la funcionalitat, i la de Peter Keating, que és bo escoltant el client i donant-li el que vulgui.

“Es teatre d'idees, una guerra d'idees”, afirma el director belga, al qual també s'hi afegeix un drama passional brutal amb una *femme fatale*. L'obra planteja la dicotomia entre “l'idealisme i l'oportunisme” però sobretot posa l'accent en la lluita entre “l'individualisme i la societat”. “Roark no creu que la societat sigui important. I diu: per què he de pagar impostos? Per què he de pagar per beneficiar algú altre? És el liberalisme i l'individualisme ex-

Candent
“El liberalisme extrem és un debat obert a Europa”, apunta el director

trem. Es tracta d'un debat obert avui a Europa”, observa Van Hove. Al contrari de la novel·la, la seva producció es manté imparcial en la guerra perquè cadascú prengui partit. “No sóc un director immoral sinó amoral. No vull dir el que el públic ha de pensar”.

Però el dilema, esclar, també es pot portar al terreny de l'art: ¿l'artista ha de seguir els seus ideals o servir el mercat? Roark és capaç de demolir un complex d'habitatges perquè no és com ell volia. Quan li demanen a Van Hove que es posi, manté l'ambivalència: “Com a artista, defenso l'individualisme i que has de seguir les teves idees fins al final. Com a ciutadà, estic a favor de la societat, de tenir cura dels altres, i d'un el sistema al qual pago el 52% del meu salari”.

TEATRE

Batalla d'idees i passions

Ivo van Hove, creador de la gran 'Tragèdies romanes', torna al Lliure amb una adaptació d' 'El manantial'

|| IMMA FERNÁNDEZ
BARCELONA

«Una batalla d'idees i de passions. La lluita entre l'idealisme i l'opportunisme, entre l'individualisme i la col·lectivitat». Així resumeix el director belga Ivo van Hove *The Fountainhead* (*La deu*), l'adaptació del best-seller d'Ayn Rand *El manantial* amb què torna avui al Grec (al Lliure de Montjuïc fins divendres) després de l'aclamat *Tragèdies romanes* amb què va triomfar l'estiu passat. Torna amb la seva companyia Toneelgroep Amsterdam amb una altra maratoniana gran producció (quatre hores) d'una història que el va captivar des de la primera de les 750 pàgines de la novel·la que King Vidor va portar al cine el 1949 amb Gary Cooper de protagonista.

Van Hove desconeixia l'obra i les aventures d'un Cooper orgullós i altiu. «No he volgut veure la pel·lícula perquè no m'influís. El meu ajudant em va regalar la novel·la i em va advertir que m'atraparia. I així va ser. És una història enorme i polèmica, amb personatges ambivalents, humans. Vaig pensar que havia de ser portada a l'escenari», explica el director. La trama confronta l'arquitecte Howard Roark (inspirat en Frank Lloyd Wright), que s'obstina a mantenir-se fidel als seus ideals i construir segons els seus desitjos encara que fracassi, amb el seu col·lega Peter Keating, a qui no importa modificar els dissenys per adaptar-se a les exigències del mercat. És la lluita entre l'estètica moderna (que professa Roark) i el classicisme que imperava al

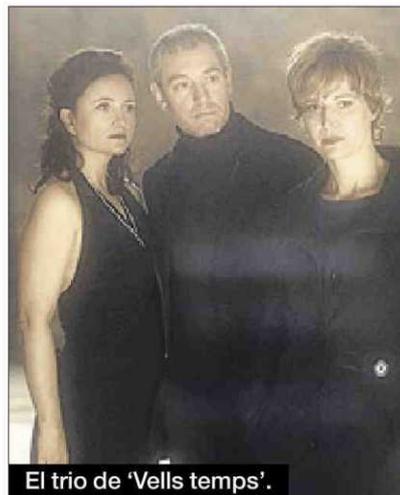
Nova York del 1920 en què se situa la novel·la, que dibuixa també «**una enorme passió amorosa**».

L'obra utilitza l'arquitectura per traçar la problemàtica relació entre art i societat. ¿Com conjugar l'art com a expressió individual amb la seva rellevància social? «**A Roark se'l pot admirar però també odiar perquè només li interessa ell mateix. És pur idealisme, una utopia. Jo a nivell personal suportó la comunitat, pago els meus impostos per ajudar els altres, però a nivell artístic sí que crec en la individualitat i en la independència. Sóc un director amoral. M'agrada seguir les meves idees sense pensar en el que la gent vol, fer coses noves. A Van Gogh, per exemple, no li importava el que la gent pensés dels seus quadros**».

Per a la «**molt visual**» posada en escena, amb 10 actors, dos músics i una escenografia que recrea un estudi d'arquitectura, Van Hove torna a confiar en el llenguatge multimèdia. El públic holandès va tenir una sorpresa afegida: el retorn als escenaris de Ramsey Nasr (Roark), actor que va abandonar els telons per escriure versos. «**És el poeta d'Holanda, una celebritat. Em va dir que li venia de gust tornar a treballar en grup, que amb la poesia se sentia molt sol**». ≡

'The fountainhead'.

El trio de 'Vells temps'.

DAVID AIROB

Panoràmica general del Grec, ahir a la nit, en un moment de *Wonderland*

Mòbildirigits

EL MIRADOR

Josep Massot

El Grec comença incert i tecnològic, com l'època. Temps variable i cel ennuolat, diacronia la nit anterior en la massiva gimcana mòbil dirigida per La Fura i bon humor entre els qui ahir van haver de pujar a peu pel pendent de Montjuïc a causa de la vaga de taxis contra la competència –sense taxes, diners metafísics que no es veuen, targetes pay-pal– de l'aplicació telefònica californiana Uber. Han pujat a *Wonderland*, el país on dotze ballarins futuristes lluiten contra una xarxa de murs invisibles, amb música electrònica i moviments Gaga. L'espectacle és una proposta d'Andrea Miller, mig espanyola, mig jueva-americana, i la seva companyia Gallim Company. El futur ha arribat, però el passat continua aquí, tèrbol, esfilagarsant-se.

Entre el públic, molts rostres coneguts de la cultura. Lluís Pasqual, Herman Bonín, l'editora pilar Beltran, la

comunicadora Mahala Alzamora. Salvador Sunyer. Hi havia expectació per l'estrena, avui, de *The Fountainhead*, d'Ivo van Hove amb la seva companyia holandesa, basada en la cèlebre novel·la d'Ayn Rand, la inspiradora del pensament neoliberal patrocinat per Ludwig von Mises, d'origen austríac. Una obra que curiosament torna a escena quan a Alemanya s'acaben de publicar els qua-

Expectació per l'estrena de 'The Fountainhead', basada en la novel·la d'Ayn Rand

derns negres de Heidegger i es posa sobre la taula la tensió entre les trampes de l'individualisme i els qui segueixen els dictats emocionals de la massa, o del ramat, com representava ahir la companyia d'Andrea Miller.

L'alcalde Trias no es va perdre la inauguració del festival. Tampoc el tinent

d'alcalde de Cultura, Jaume Ciurana, que tenia una llarga llista d'espectacles per veure, començant per *The Fountainhead*, i continuant amb *La partida* i la versió de *Las criadas* a càrrec d'un grup coreà, que Ramon Simó, director del Grec, avança que pot ser una sorpresa.

Simó va defensar l'actuació de La Fura dient que era la primera vegada que s'estrenava l'obra amb 1.500 espectadors i va dir que està convençut que l'espectacle millorarà amb el seu rodatge. "Hem descobert, per exemple, que hi ha una batalla per l'espai entre iPhone i Android". Simó va subratllar així mateix que s'han creat complicitats entre els dos grans festivals catalans de teatre, el Temporada Alta i el Grec.

El conseller de Cultura, Ferran Mascarell, es mostrava satisfet amb l'aprovació de l'impost a les operadores telefòniques perquè, diu, és posar-se al dia en les polítiques dels països més avançats, en substitució de les subvencions clàssiques o les inversions públiques per ajudar l'audiovisual.

Teatro

Cuatro horas con Ayn Rand

THE FOUNTAINHEAD

Autora: Ayn Rand. **Dirección:** Ivo van Hove. **Escenografía:** Jan Versweyveld. **Intérpretes:** Toneelgroup Amsterdam. **Grec 2014. Teatro Lliure, 2 de julio.**

SERGI DORIA

Para conocer a Ayn Rand, acudamos a una anécdota de Bennett Cerf, fundador de Random House. El editor propone a la escritora que suprima un larguísimo párrafo de una de sus novelas: «¿Acaso suprimiría un párrafo de la Bi-

blia?», espeta Rand. Había expectación ante la adaptación de «El manantial» por Ivo van Hove, afamado y afinado director del Toneelgroup de Amsterdam camino del Festival de Avignon. En las mentes, la película de King Vidor con Patricia Neal empuñando una fusta, Gary Cooper perforando la piedra y el sombrío Raymond Massey arruinando su diario populista en nombre de la individualidad creativa.

Para esquivar hipotecas icónicas, Van Hove leyó la novela y evitó la película. Montó una espectacular escenografía con una pantalla en la que el espectador puede ver los planos del arquitecto Howard Roark, el arquetipo de Rand: un adictivo cóctel entre la América de los pioneros, los héroes de Car-

lyle, los enemigos del pueblo ibsenianos y el superhombre de Nietzsche. Todos ellos batidos en el turmix del egoísmo con frases polémicas que suscitan debates de teatro-forum. Como compañera de Roark, la mujer que no ve en él un amante sino al adversario al que derrotará primero para dejarse luego vencer sexualmente.

Egocentrismo, creatividad versus mediocridad igualitarista, autarquía del ego contra el colectivismo que traumatizó a Rand en su niñez de Revolución Rusa («Los que vivimos»). La omnipotencia del creador no sabe de concesiones: algunos arquitectos-estrella actuales levantan edificios para ganar premios internacionales sin preocuparse por quién los habitará... Si Vidor

conjugó en dos horas las cuatro ideas-fuerza de Rand con el sensual dueto Neal-Cooper, Von Hove no es capaz de dosificar la salmodia de Rand, recitada cual mantra a lo largo de cuatro horas. Una lástima, porque el montaje es un auténtico hallazgo escénico. Del «manantial» holandés manan imágenes impactantes como derrumbe del edificio de viviendas sociales que Roark dinamita... pero se estanca en una reiteración conceptual que dificulta la narrativa teatral: en algún momento, los actores parecen robots al servicio de un discurso. Al igual que Vidor o Cerf, el director holandés debería haber metido la tijera en el texto original, aunque para muchos lectores de Rand sea una Biblia... neoliberal.

►► Una escena de 'The fountainhead', amb Halina Reijn i Hans Kesting, dos intèrprets descomunal.

Font de teatre

CRÒNICA Toneelgroep deixa un altre enorme espectacle al Lliure

JOSÉ CARLOS SORRIBES
BARCELONA

Ramon Simó ni va preguntar el nom de l'obra. Només va demanar a Ivo van Hove que fos l'última, no de repertori com l'any passat amb les inoblidables *Tragèdies romanes*. Al director del Grec no li va fallar, per descomptat, la seva companyia fetitxe, la Toneelgroep d'Amsterdam. Amb un material molt més controvertit que els tres *shakespeares* del 2013, Van Hove i la seva *troupe* han deixat al Grec (avui última representació al Lliure de Montjuïc) una altra obra d'art que transcedeix el mateix teatre.

Estrenada fa dues setmanes a Amsterdam, *The fountainhead* (*El manantial*) és l'adaptació del *best-seller* (1943) d'Ayn Rand, que va ser sis anys després un film de King Vidor amb Gary Cooper. Narra la relació entre dos arquitectes al Nova York dels anys 20: un, idealista, solitari i genial; l'altre, ambiciós i bastant menys brillant. Una dona d'esperit pervers i desenganyada irromprà en el camí de tots dos. Acaba, és clar, en mans de l'heroi. La novel·la (i

AGENDA D'AVUI

LES CRIADES

► **Do Wan Im, innovador director coreà, presenta el text de Jean Genet sobre la relació amor odi entre dues criades i la senyora per a la qual treballen. El teatre físic i un enorme armari són la base d'aquest curiós muntatge. Fins al 6 de juliol a la Sala Ovidi Montllor del Mercat de les Flors (21.30 hores).**

MAYTE MARTÍN

► **La cantantaora reviu la memòria del flamenc amb *Por los muertos del cante*. Amb José Luis Montón i Juan Ramón Caro, guitarres, i Chico Fargas, percussió, rendirà homenatge a legends del gènere com Juanito Valderrama i Manuel Torre a l'amfiteatre del Grec (22.00 hores).**

PIU PIU

► **Espectacle del programa del Minigrec amb un llenguatge sensorial dirigit a menors de 3 anys. Recala a Almeria Teatre (17.00 hores) fins al dia 6.**

l'obra) desplega un cabalós debat d'idees entre individu i societat, innovació i tradició, la funció i el compromís de l'art o la manipulació de l'opinió pública. I la maniquea Rand juga amb cartes descobertes en una apologia de l'egocentrisme i d'aquest liberalisme sempre de moda. El 1943 o el 2014.

ACLAPARADOR // Van Hove narra amb pols magistral i munta una posada en escena aclaparadora, amb gran ús del vídeo i de panoràmiques d'aire cinematogràfic com a part bàsica de la dramaturgia. Tot en un estilitzat i gran espai com era la terminal o plató de *Tragèdies romanes*, per on es movien actors i públic.

El director belga tot ho fa en gran i si aquella obra durava sis hores, aquesta se'n va a les quatre. Podia haver retallat, però un elenc superlatiu ho converteix en irrellevant. I tanca amb el discurs pamfletari de l'heroi a favor de l'individu (liberalisme) i contra el col·lectivisme (socialisme). Aquest provocador final fidel a Rand es pot veure com un astut senyal d'alarma. A Van Hove, un home llest sense dubte, la moralina de l'autora el 1943 igual li serveix per referir-se a les ombres del 2014. ≡

TEATRE

J. VERSWEYVELD

Un magnífic espectacle al servei del maniqueisme

Crítica

JUAN CARLOS OLIVARES
BARCELONA**'The fountainhead (La deu)'**
TEATRE LLIURE 2 DE JULIOL

Per què? Aquesta és la gran pregunta que deixa sense resposta Ivo van Hove. L'adaptació que ha fet de *The fountainhead* d'Ayn Rand és un espectacle formidable. Però per què aquest títol? Tota la potència del programa creatiu de la Tooneelgroep Amsterdam es veu en aquest immens espai que –en una primera contradicció amb la filosofia de l'autora i amb la defensa que fa de la individualitat– celebra el treball col·lectiu, la participació en viu de totes les parts implicades en la construcció d'un muntatge. Suma de talents per posar-se al servei d'un llibre que desplega un pensament maniqueu que s'ensorra quan surt de l'estricta reflexió sobre la independència de l'artista i s'expandeix en un axioma sobre com articular la societat.

Sense sortir de l'estructura narrativa original del llibre, Van Hove treu certa importància al protagonista, l'arquitecte Howard Roarks, el creador compromès només amb la seva obra. Aquest espai l'ocupa el minuciós seguiment de la relació que s'estableix entre l'arquitecte i Dominique Francon, la protagonista femenina. Una història d'amor que faria salivar els exegetes del marquès de Sade o Sigmund Freud.

Es en el terreny de la passió –o la seva carència o inhibició– on el muntatge exhibeix les millors armes, les imatges i solucions escenogràfiques més impactants. Aquí és on el director s'ha sentit més còmode i on els intèrprets (extraordinaris Hans Kesting, Ramsey Nasr, Halina Reijn i Aus Greidanus) arriben a autèntics cims en el control o descontrol de les emocions, amb aquell estil tan propi de la companyia de transformar l'aparent fredor en un metall incandescent que crema i deixa empremta. —

CRÍTICA DE TEATRE

Superb combat d'arquitectes

The Fountainhead

Autora: Ayn Rand

Direcció: Ivo van Hove

Lloc i data: Teatre Lliure (M)
Festival Grec (2/VII/2014)

JOAN-ANTON BENACH

A les envistes de *The Fountainhead* que el Toneelgroep d'Amsterdam havia de dur al Grec, el meu amic i col·lega Juan Carlos Olivares, cinèfil de tota solvència, va voler revisar *El manantial* de King Vidor, i l'altra nit m'assegurava que a hores d'ara la pel·lícula –aquell duel entre Patricia Neal i Gary Cooper– no s'aguanta. Una opinió així hauria obligat el director teatral Ivo van Hove a manipular la novel·la d'Ayn Rand (1905-1982), per tal que la versió dramàtica de *The Fountainhead* aconseguís que un relat escrit el 1943 funcionés adequadament damunt l'escena del tercer mil·lenni. I el cert és que difícilment s'haurien pogut millorar els resultats obtinguts.

Toneelgroep és la mateixa companyia que el 2013 ja va participar en el Grec amb unes *Tragèdies romanes* enlluernadores. I bé, com aleshores, el grup ha tornat a envair totalment l'enorme escenari de la sala Fabià Puigserver, un paisatge lluminós on hi cap tot: els estudis dels dos arquitectes, Howark Roark i Peter Keating, enfrontats professionalment; les manobres seductores de Dominique Francon, una dona de bellesa imponent que, en la Nova York dels anys vint del segle passat, desperta passions entre els arquitectes i en el món de Gail Wynand, un magnat de la premsa d'honestedat més que dubtosa i de qui veiem, a més de les seves mansions, uns tallers on s'imprimeixen alguns

dels seus pamflets interessadament difamatoris.

The Fountainhead podria ser, simplement, una bona història d'ambicions, de corrupció i d'ideals estètics insubornables, si no fos que el director i la dramaturgia de Peter van Kraaij l'han convertida, a més, en una proclama exacerbada de la creació individualista, la qual, he de creure, amaga, implícitament, una crítica a l'arbitrarietat d'alguns *genis* de l'arquitectura contemporània, erigits en infal·lible (i intocables) oracles. Per confirmar la sospita, el director proposa que, un cop anunciat el final de la representació i aturant els aplaudiments desfermats, l'actor Ramsey Nasr, que interpreta el paper de Howard Roark, faci una reflexiva intervenció reblant els principis de

L'obra deriva en una proclama exacerbada de la creació individualista

l'individualisme creatiu, de la intocabilitat de l'obra arquitectònica i del dret de l'arquitecte a dinamitar, si convé, un conjunt d'habitatges socials, en cas que s'hagi alterat algun dels seus components accessoris –com així ha succeït al llarg de l'obra–. I, esclar, l'individu acaba mostrant-se com un autèntic indesitjable.

Cal dir que la interpretació és d'una qualitat superbica, com s'aprecia en la mirada panoràmica i en les abundants imatges d'un primer pla, aconseguides mitjançant unes càmeres video-gràfiques cenitals. Un recurs, com tota l'escenografia, d'una suggestió abassegadora.●

Cos

La impudícia dels eurodiputats d'UKIP donant el cul, o l'esquena, a l'himne d'Europa, i també els de Marine Le Pen asseguts al seu escó, en la sessió constituent a Estrasburg, a més de demostrar que l'euroescepticisme té graus fins i tot en llenguatge no verbal, em feia pensar en l'ús del cos. El propi cos com a missatge. Un dels axiomes en comunicació diu que no podem no comunicar. Les persones som éssers comunicants, també sense obrir la boca. Obrir-la en excés dona beguda de franc a Magaluf, però aquí el missatge és lamentable, degradant, impúdic també. El cos cosificat. Vexat.

Una dosi de cosificació també té el personatge de Dominique, dona i joc entre arquitectes i magnats. Un dels eixos de *La deu*, dels holandesos Toneel-

Com a part del relat, la pell buscada, apamada, regirada, exhibida

group, del director Ivo van Hove, que s'ha pogut veure dins la programació del Grec, una de les perles de Ramon Simó. Amor de turbulències, que com en la cançó d'Antònia Font podria entonar allò de *mos gastronomiem, mos destrossàvem* mútuament ses vides, mos estimàvem. La història adaptada del *best-seller* (1943) d'Ayn Rand, que té versió fílmica de King Vidor amb Gary Cooper en el repartiment, enfronta dos models d'arquitectes al Nova York dels anys vint. Dos models de creadors, d'artistes, de personalitats. L'individualista, trencador de motllos, o aquell ambiciós i que s'acomoda en el gust col·lectiu. El geni, o el que va prosperant a cops d'autoengany de manera impúdica. Van Hove ha fet una gran versió, que cavalca sense transicions i amb el vídeo com a eina bàsica, aboca tot un seguit de debats apassionants. Però tornem al cos. Als cossos nus dels actors, interpretant la pràctica del sexe o fent l'amor, em generaven una sensació de confort, i em parlaven d'una manera absolutament capiculada a la dels eurodiputats euroesceptics. El cos com a part del relat, la pell buscada, apamada, regirada, exhibida. La cerca de l'altre, l'abraçada càlida, lluny d'aquests posats hermètics, tancats, girats, cosificats.

OPINIÓ

Tres qüestions
sense resoldre
del festival
Grec

El traspunt

SANTI FONDEVILA
CRÍTIC TEATRAL

● **La por inaugural.** ¿Les arts escèniques catalanes no tenen prou qualitat per fer una producció que inauguri el festival Grec? ¿O és que hi ha por al fracàs? Això ens vam preguntar veient l'espectacle de dansa *Wonderland*, que, per més que sigui de Nova York i ens diguin que la seva directora és a la cresta de l'onada (Andrea Miller), esqueia més a la temporada del Mercat de les Flors que no a una nit en què fins i tot l'alcalde va al teatre. O potser és per això? Cal buscar una obra agradable i artísticament acceptable per poder brindar després amb cava als jardins sense retrets. Mirant la història recent del Grec, veiem que des que es va girar la truita a l'Ajuntament i Ramon Simó va agafar les regnes del festival no hi ha hagut cap inauguració al Teatre Grec amb una producció pròpia teatral de gran format. També veiem que, curiosament, va ser l'anterior director del Grec, Ricardo Szwarczer, qui va apostar en els tres primers anys justament per aquesta idea, amb uns resultats no encoratjadors però assumint un risc que sembla necessari per mostrar les ambicions de les arts escèniques. No val el joc de la doble sessió inaugural, que consisteix a fer una aposta popular i una de més elegant per als senyors i senyores que van al Teatre Grec. Ben segur que Simó podrà dir que de projectes ja en té, però que mentre no es puguin fer anem veient espectacles innocus.

● **No hi ha prou curiositat.** Vaig girar la vista per mirar la platea. Mitja entrada. Per què? Estava a punt de començar *The Fountainhead (La deu)*, la nova producció de la Toneelgroep Amsterdam, que en l'última edició va triomfar espectacularment amb les *Tragèdies romanes* de Shakespeare. Els comentaris de les persones que les van veure i les elogioses crítiques que van rebre no han sigut suficients per aixecar la curiositat del públic barceloní. Què li passa a aquesta Barcelona tan presumida?

● **El problema dels entrepans.** Després de més de trenta anys de festival, l'ajuntament segueix sense resoldre la qüestió de la restauració als jardins del Teatre Grec. Van passant empreses i el desencís es reproduceix any rere any. Entrepans de nom sofisticat sense personalitat, vulgars per no dir dolents, en una barra on no tenen cervesa, tot i que al cartell diu que en tenen ("Vagi a l'altra barra"). Oferta mediocre en un espai realment preciós en plena posta de sol. I això passa a la capital de la gastronomia. —